

Зміна клімату в Україні, адаптація та пом'якшення наслідків

(популярно для фермерів)

к. геогр. н. **Тетяна АДАМЕНКО**

Начальник відділу агрометеорології
Український гідрометеорологічний центр
ДСНС України

Круглий стіл «Адаптація до зміни клімату в агросекторі:

від стратегії до дій»

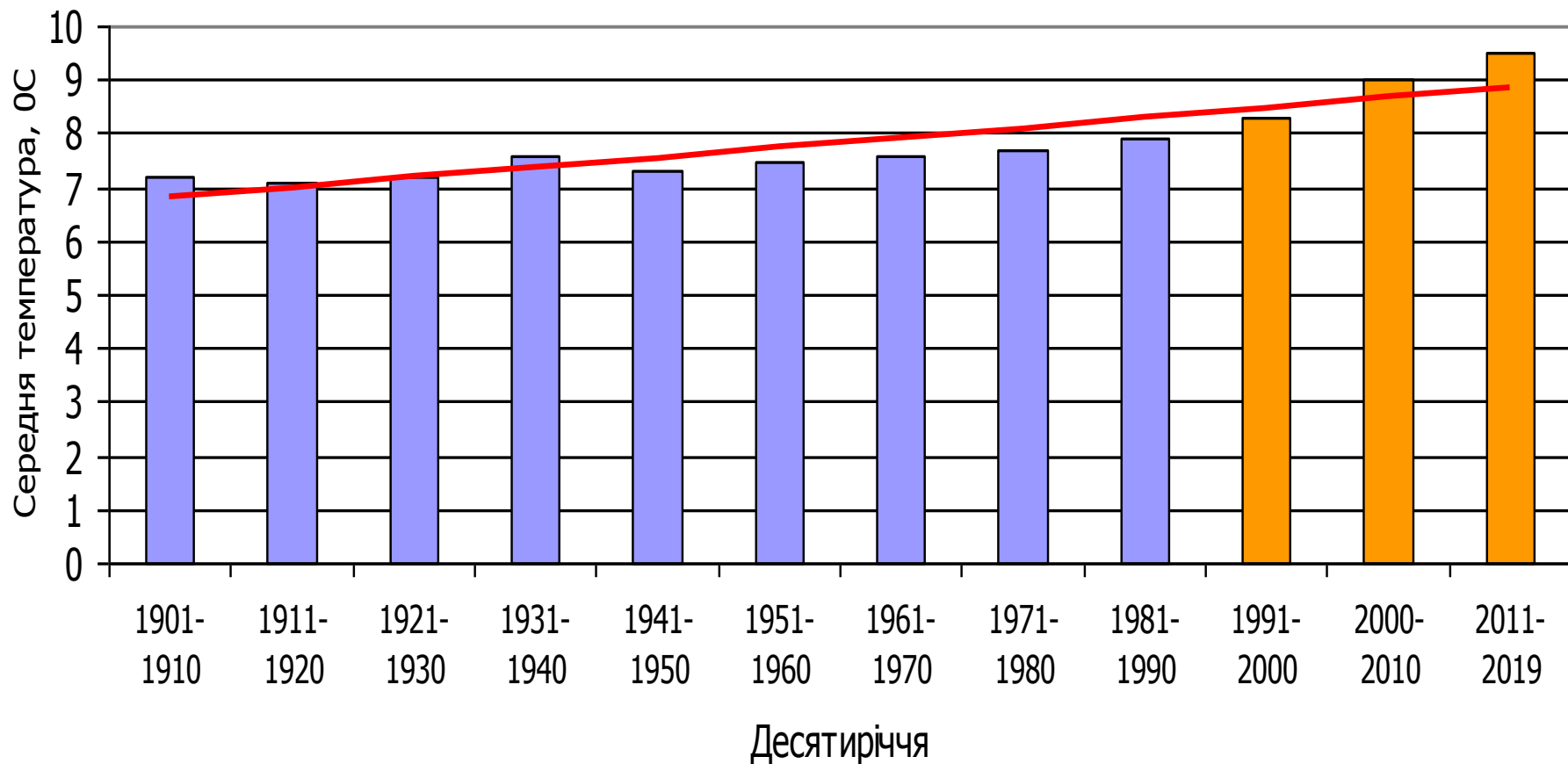
Київ 29.11.2019.

- Більшість посівних площ в Україні знаходяться в умовах природного дефіциту опадів, де постійно присутній ризик втрати значної частини урожаю внаслідок засухи або втрати якості урожаю через надмірні зливи. Зміна клімату посилює такі ризики.
- Знання про погоду, клімат та його зміну допоможуть правильним рішенням та практичним заходам для пристосування (адаптації) до умов, що змінюються у довгостроковій перспективі та об'єктивній оцінці погодних умов кожного року для зменшення виникаючих ризиків у реальному часі.

Зміст брошури:

- **Погода та клімат, зміна клімату**
Внесок сільськогосподарського виробництва в зміну клімату
- **Кліматичні та агрокліматичні ресурси України, тенденція їх зміни в останні десятиріччя**
- **Найбільш ймовірний прогноз зміни клімату та ймовірні наслідки для сільського господарства України**
- **Використання гідрометеорологічної інформації для пом'якшення наслідків зміни клімату та рекомендації щодо заходів із адаптації**
- **Ключові аспекти кліматичної політики України**

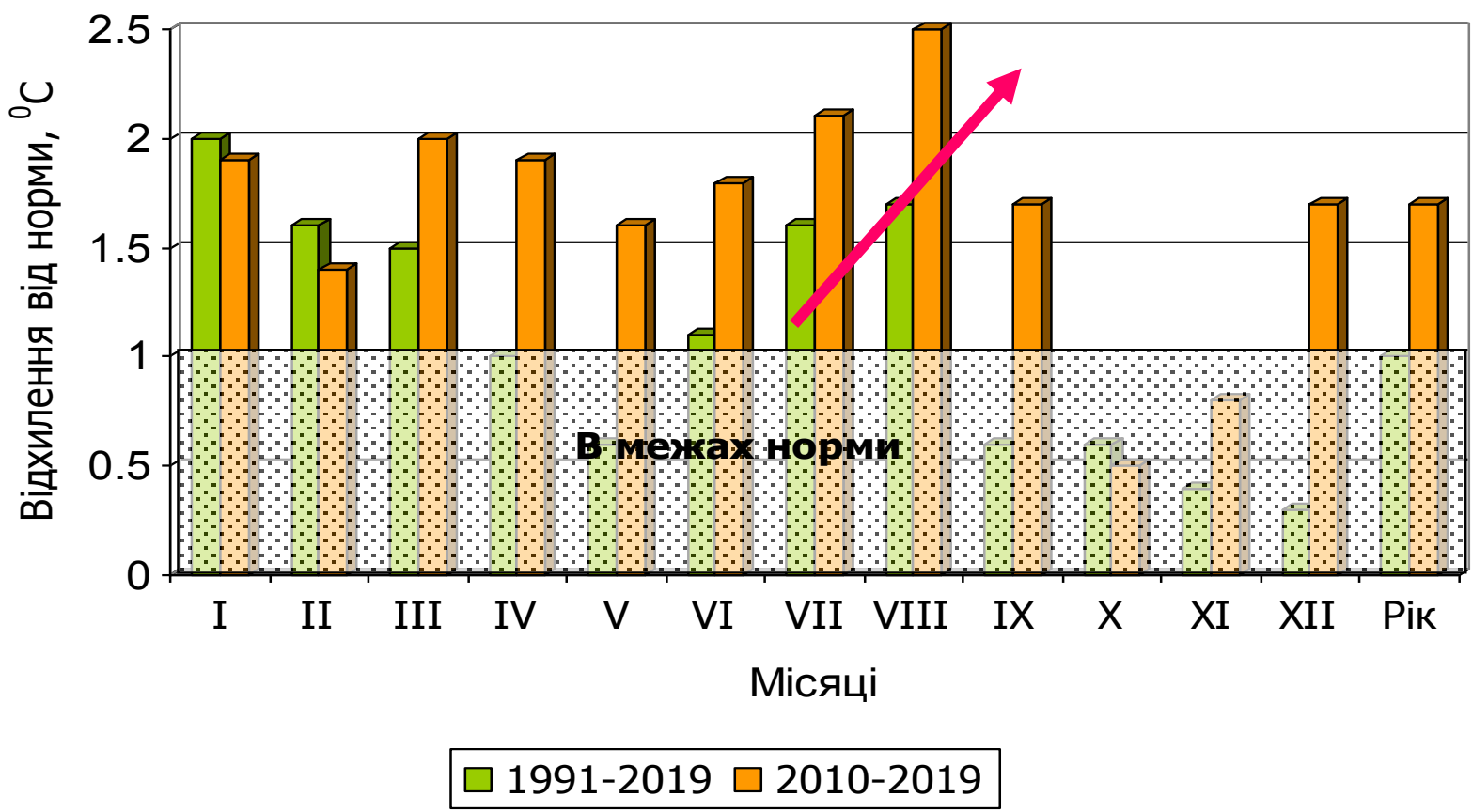
Середня річна температура повітря (по десятиріччях) в Україні

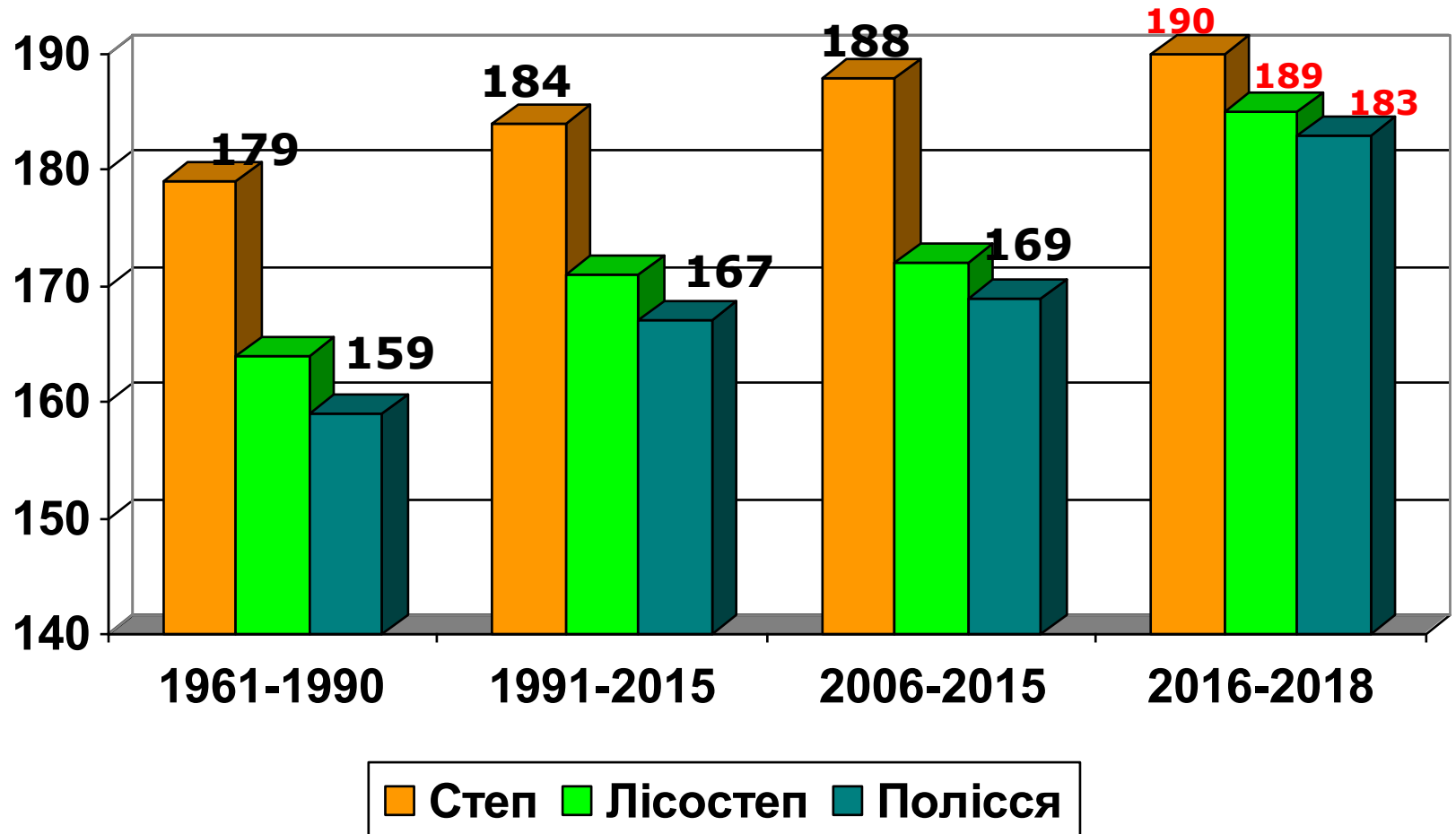
Норма середньої річної температури (1961-1990) становить 7,8 °С.

Кліматичні та агрокліматичні ресурси
України, тенденція їх зміни в останні
десятиріччя.

Відхилення від норми (1961-1990) середніх місячних температур повітря за періоди 1991-2019 та 2010-2019

Кількість днів з температурою повітря вище +10° С

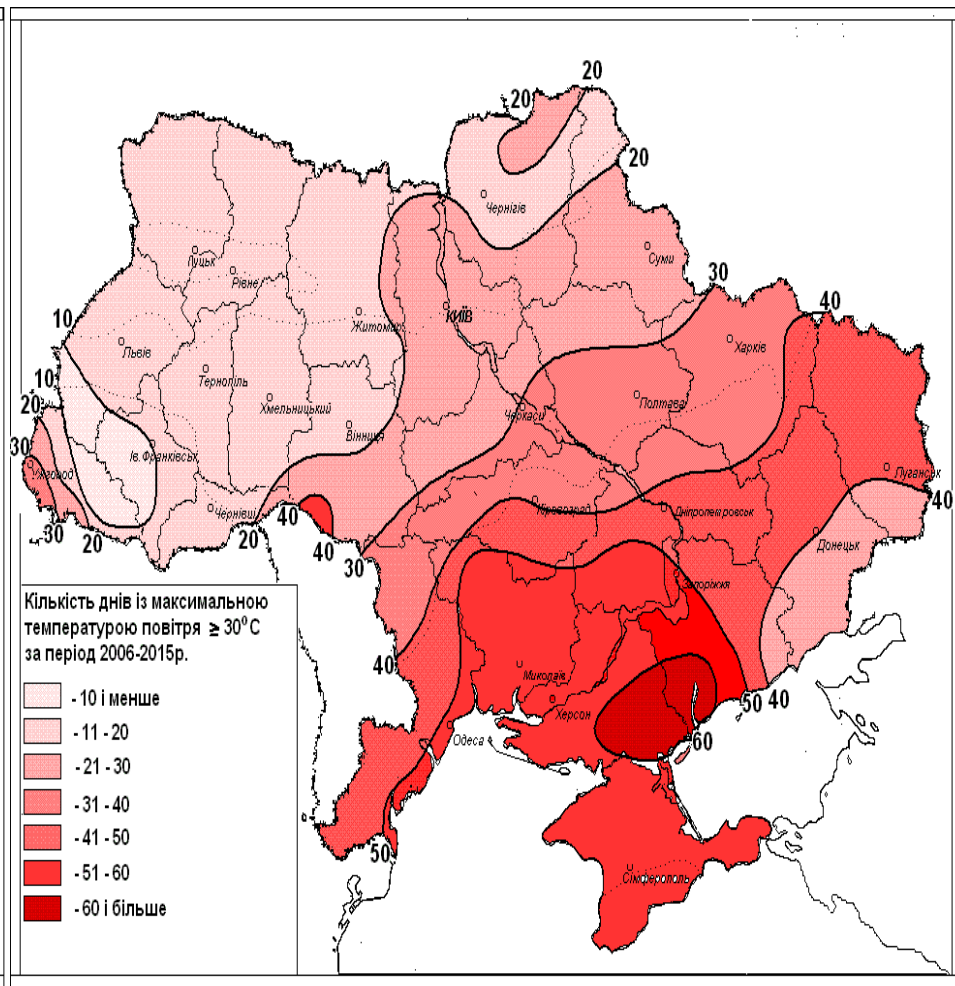
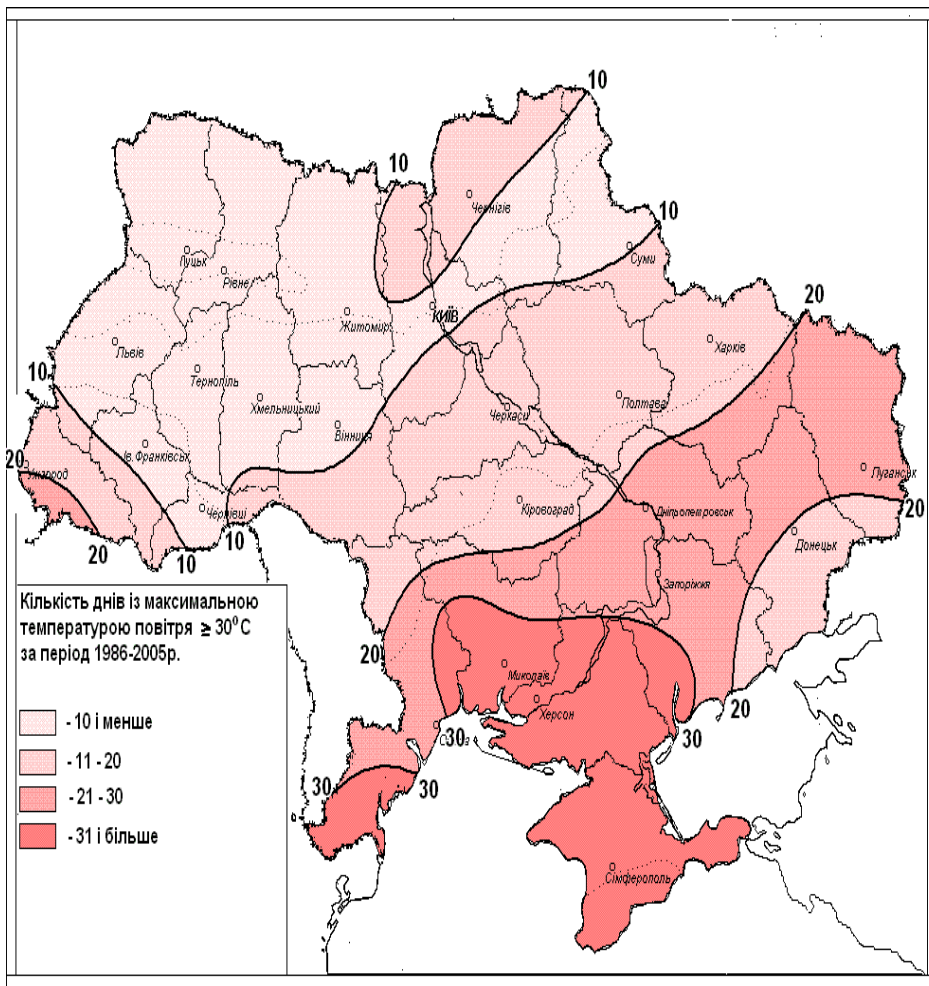

1961-1990=168 днів

1991-2015=174 дні

2006-2018=178 днів

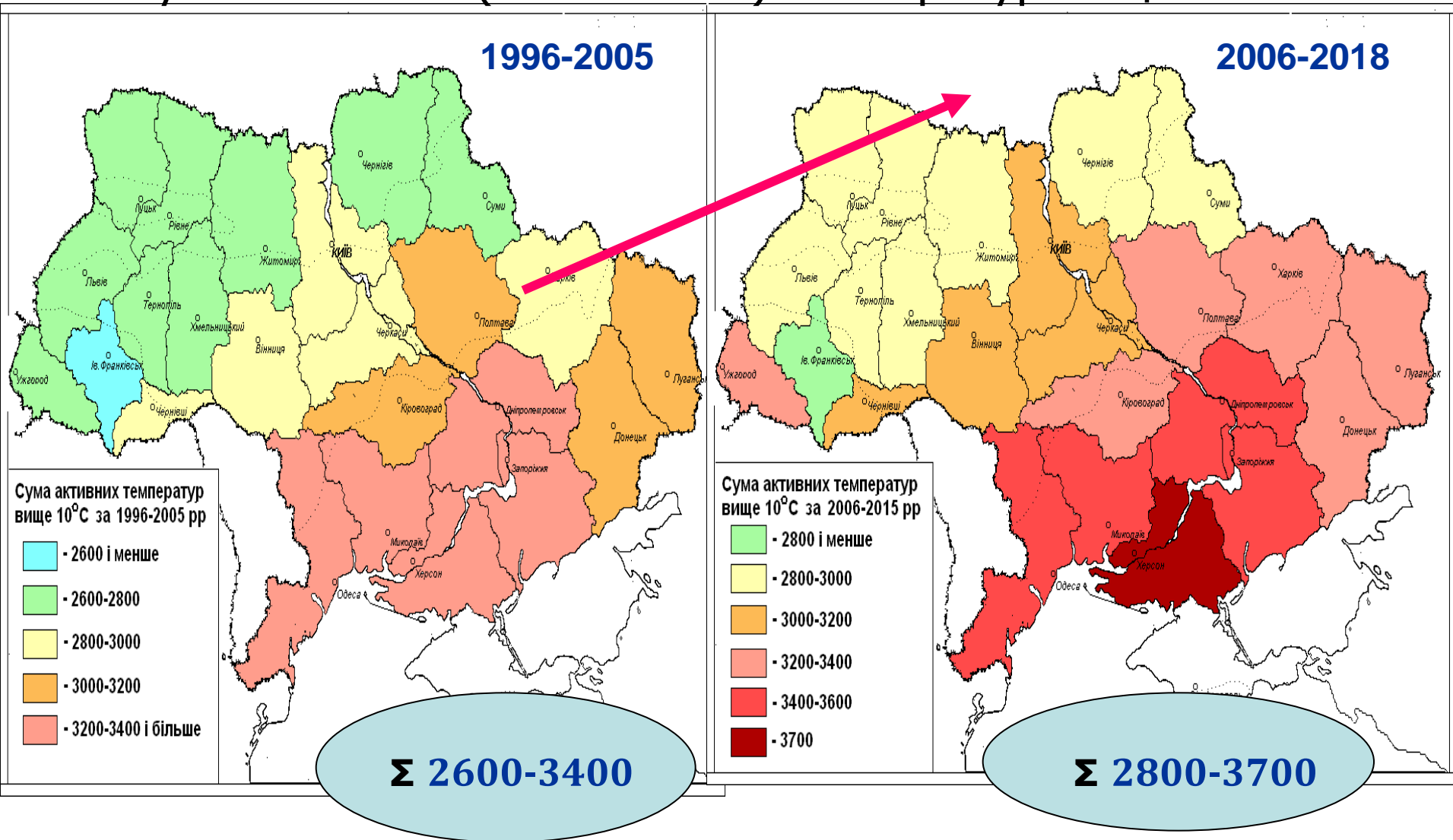
Кількість днів із температурами повітря вище +30 °С

Київ було 9 - стало 23, Херсон було 35 - стало 60, Чернігів було 10 - стало 20, Харків було 13- стало 32, Тернопіль було 3 - стало 11

Теплові ресурси.

Суми активних (позитивних) температур вище +10 °С

Зміна теплових ресурсів України

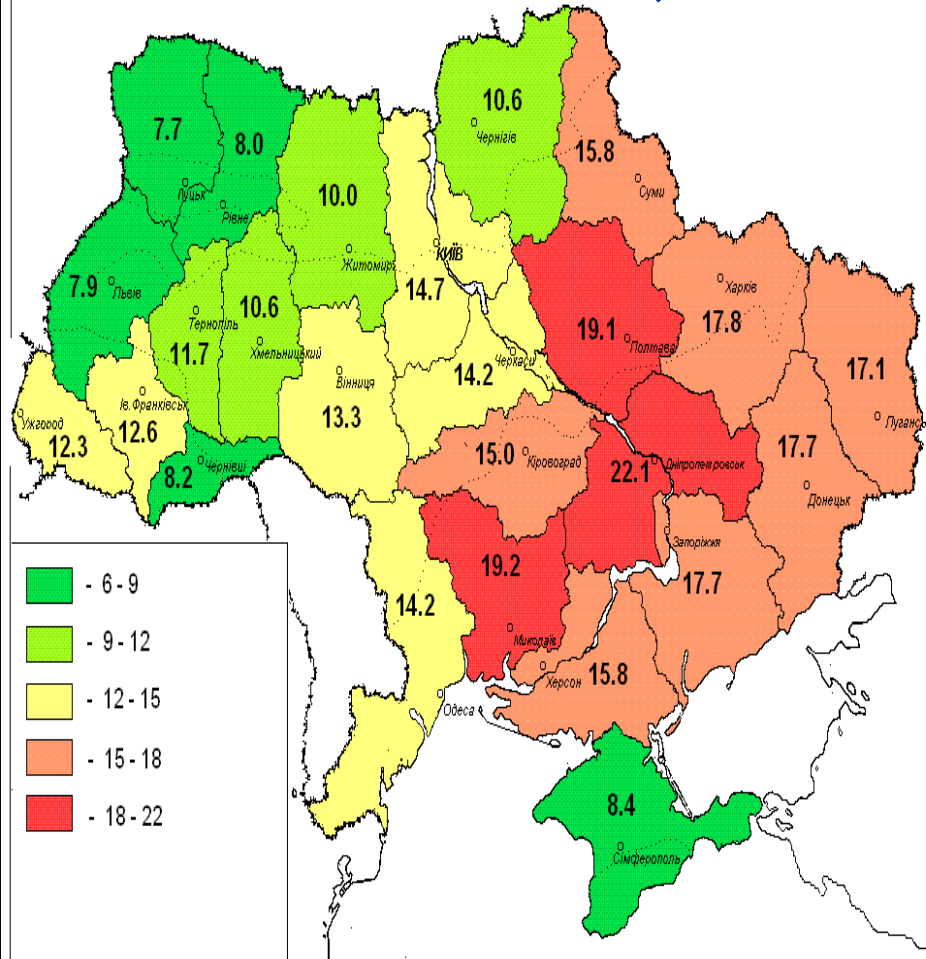
- Підвищення на 1-2 °С середніх температур повітря влітку
- Підвищення на 1-4 °С абсолютних максимумів температури повітря
- Збільшення кількості днів з дуже високими температурами

у результаті:

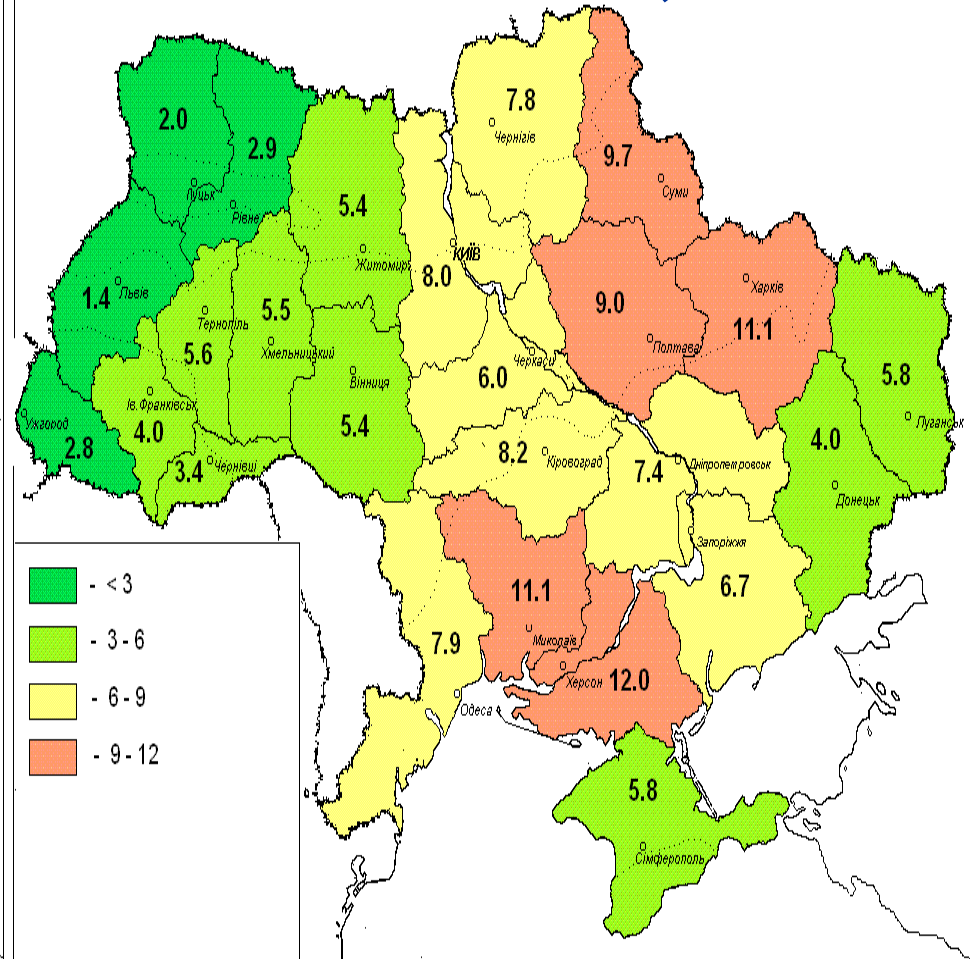
- Збільшення теплових ресурсів на 200 -400 °С
- Утворення зони з тепло забезпеченням більше 3400-3700 °С - зона для вирощування рису, бавовнику, винограду

Середня площа загибелі озимих культур за рахунок зимових умов, %

1995-2005 - 13,7%

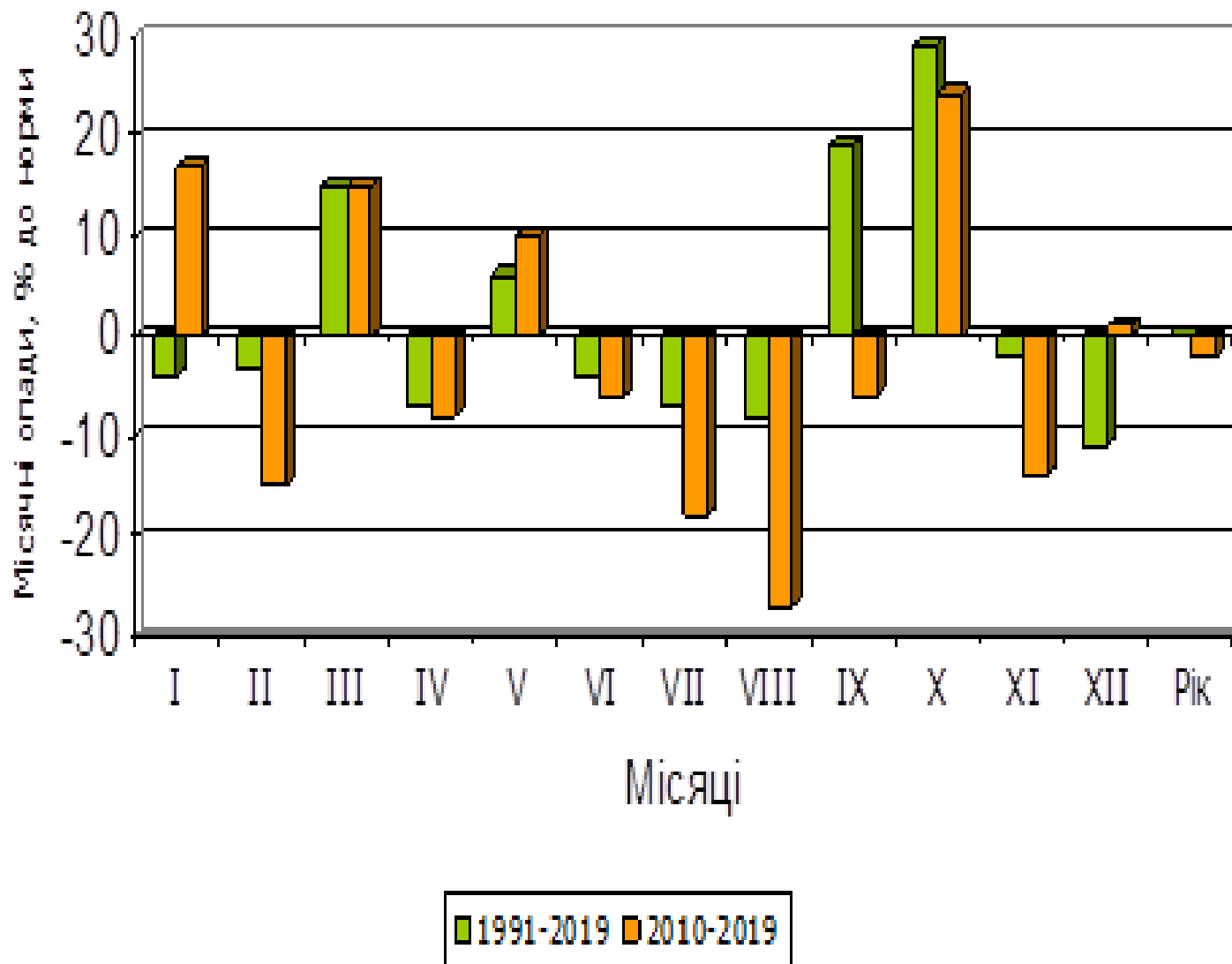

2006-2018 - 5,4%

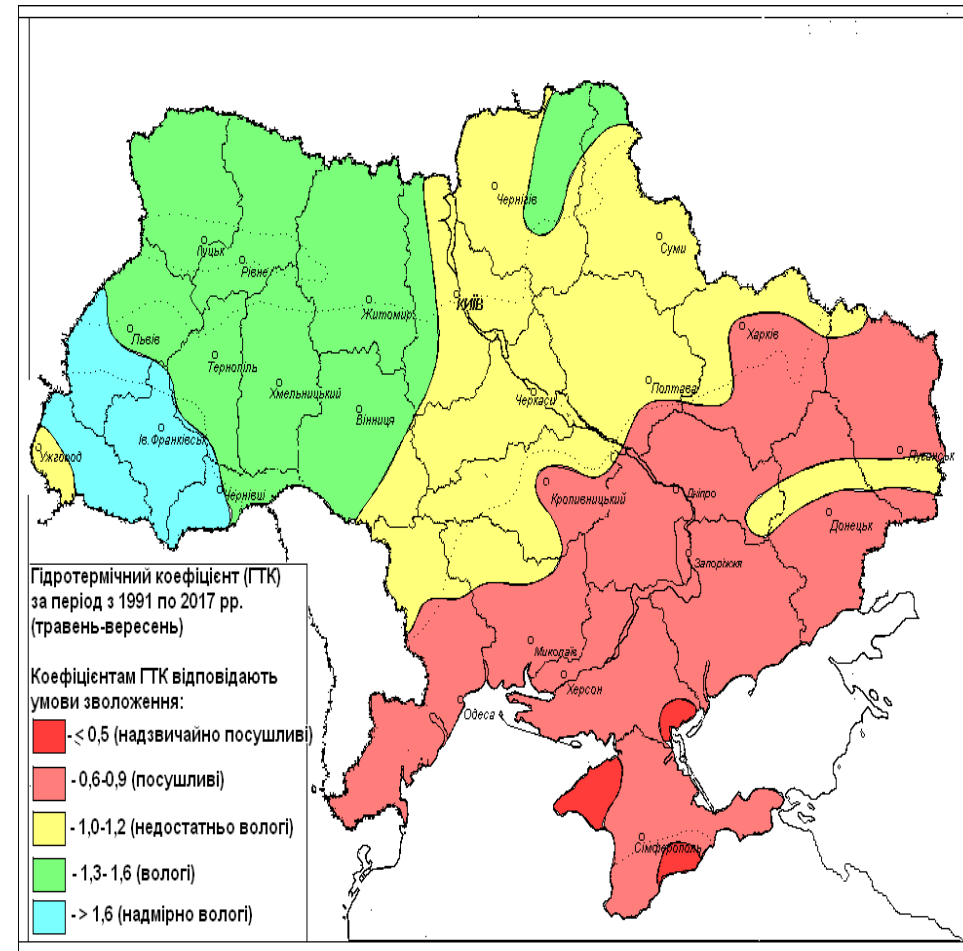
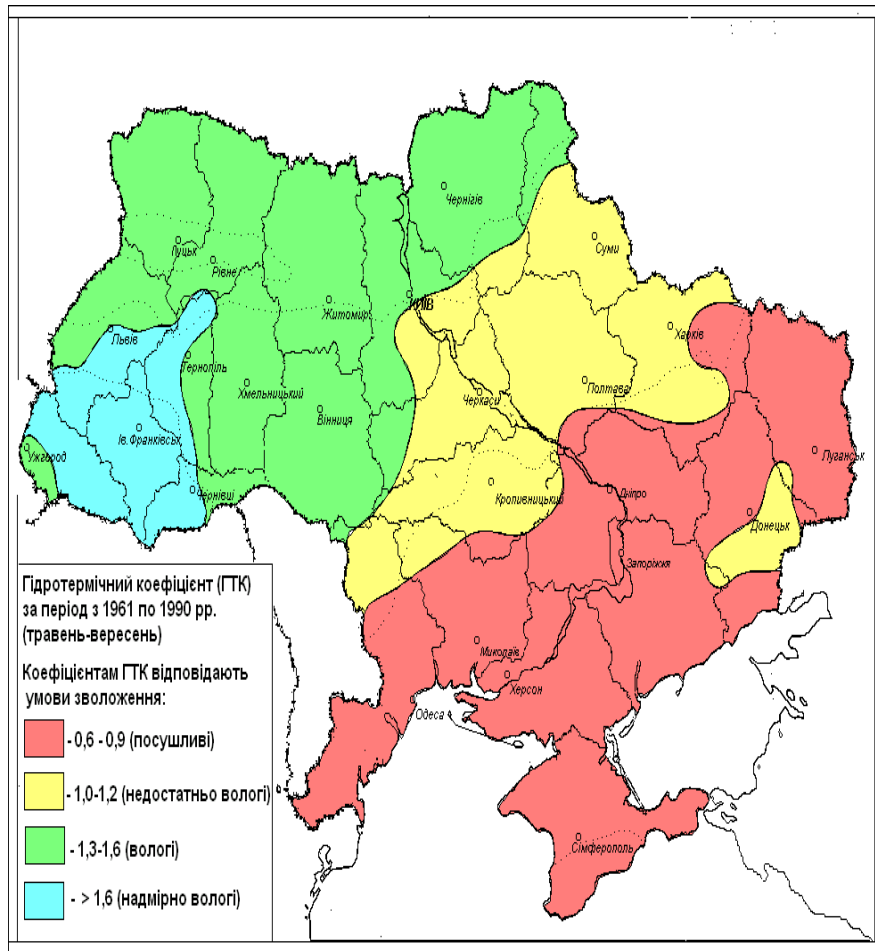

Зменшення зимової загибелі в 1,5-2 рази

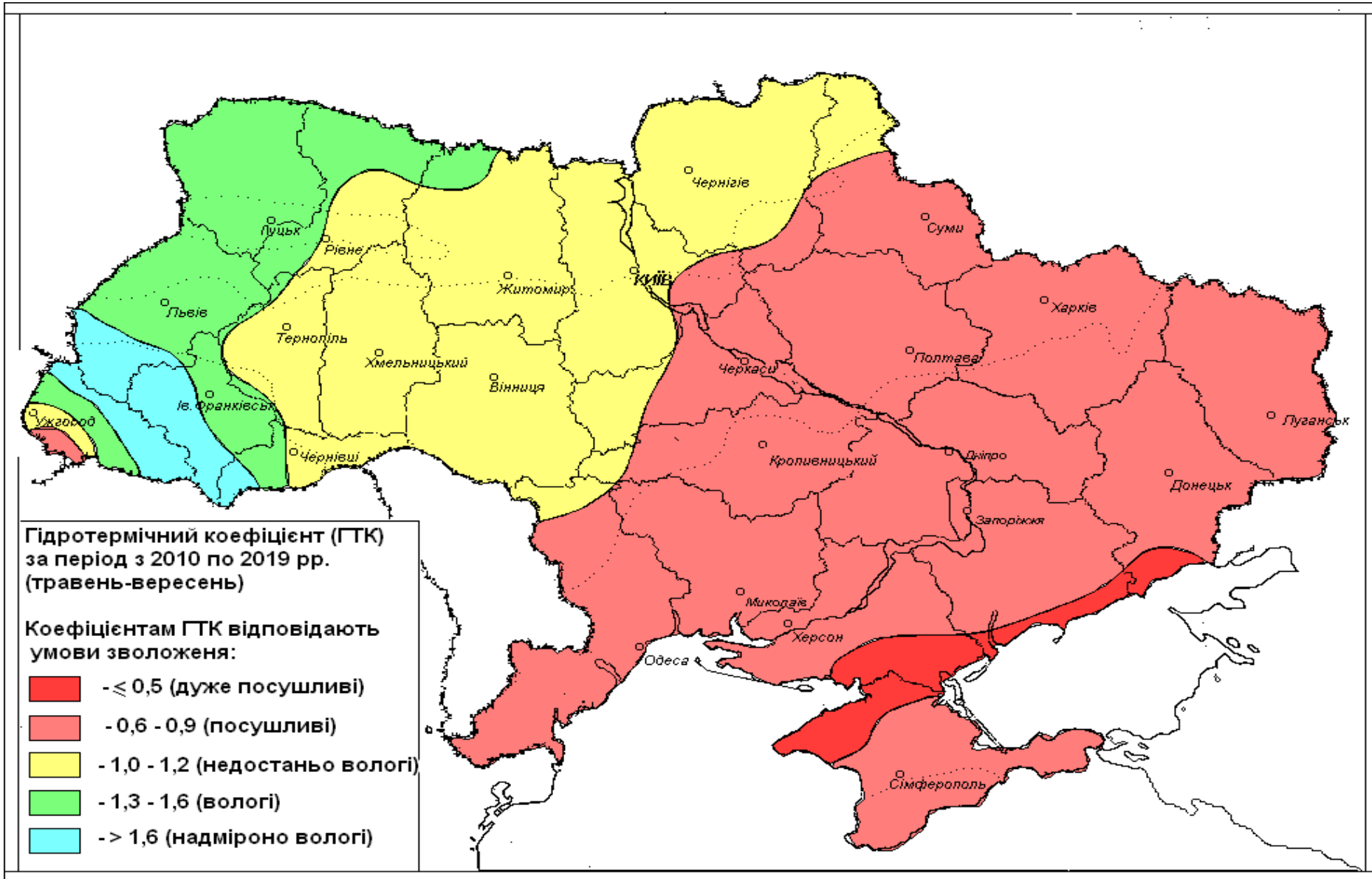
Зміна кількості опадів по місяцях відносно норми (%) за період 1991-2019 та за період 2010-2019

Оцінка зволоження території за ГТК ($R / 0.1\Sigma$) за періоди 1961-1990 та 1991-2017

Оцінка зволоження території за ГТК ($R / 0.1\Sigma$) за період 2010-2019

- За рекомендацією ВМО висновки щодо тенденції зміни температури та опадів останнього десятиріччя можуть бути консультативним прогнозом (прообразом) середніх погодних умов майбутнього десятиріччя.
- Очікується підвищення приземної температури повітря в усі сезони року. Найбільш ймовірна зміна режиму опадів – деяке збільшення їх кількості в зимовий і весняний періоди та зменшення влітку і восени.
- Стимування подальшого підвищення температури для недопущення розбалансування кліматичної системи - на разі головне завдання людства. Для фермерства та розвитку сільськогосподарських територій зменшення викидів парникових газів та адаптація до зміни клімату необхідні вже сьогодні. Сільськогосподарські території мають великий потенціал як для зменшення викидів парникових газів, так і для адаптаційних заходів.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!

adamenko@meteo.gov.ua